

**Szakmai beszámoló a Nemzeti Kulturális Alap
Közgyűjtemények Kollégiuma 204104/01482 számú, az „Egy a múltunk, őrizzük egy
azonképp a jövőnek! – Egyházi és határon túli magyar levéltárosok V. mesterkurzusa” című
pályázatának megvalósításáról**

2017. október 17–19. között Budapest Főváros Levéltára szervezésében ötödik alkalommal került sor az egyházi és határon túli magyar levéltárosok szakmai továbbképzésére. A már hagyománnyá vált, a Kárpát-medencei levéltárak egyik fontos együttműködési formáját jelentő háromnapos rendezvény programját ebben az évben is úgy alakítottuk ki, hogy figyelembe vettük a résztvevő kollégák kívánságait és javaslatait. A képzésen 29 közgyűjteményi munkatárs vett részt (sajnos ketten az utolsó pillanatban lemondták a részvételt), tízen a magyarországi egyházi levéltárakból, egy levéltáros Horvátország, hatan Szerbia, hárman Ukrajna, heten Románia, ketten Szlovákia levéltáraiból, illetve könyvtáraiból érkeztek. Ebben az évben öröndetes módon több olyan kolléga is jelentkezett a képzésre, aki korábban még nem vett részt a kurzuson.

A tavalyi elégedettségi kérdőívek alapján a következő témák köré csoportosult a tematika:

- PR és levéltár, a 21. század kérdései a levéltárügyben
- Levéltár-pedagógia, iskolakapun kívüli oktatás
- A CO:OP Projekt és a Topotéka
- Állományvédelmi alapismeretek

A „Szolgáltató levéltár” koncepciója komoly kihívások elé állította a levéltárakat, amelyekre valamilyen szinten reagálni kellett. Napjainkra elengedhetetlenné vált, hogy minden lehetséges offline és online felületen jelen legyen egy közgyűjtemény és ehhez olyan munkatársakra van szükség, akiknek fő tevékenységi köre a levéltári PR-hoz kapcsolódik. Budapest Főváros Levéltára mára már egy komplett főosztályt foglalkoztat azzal a céllal, hogy a levéltárhoz forduló ügyfelek és kutatók minden formában megkapják azt a tudást, adatot, információt, amelyre szükségük van. Az elmúlt évek során ezen a területen szerzett tapasztalatokat igyekeztünk átadni workshop és nem előadás formájában a határon túli és egyházi levéltáros kollégáknak.

Kiscsoportos foglalkozást szerveztünk a kutatószolgálat, ügyfélszolgálat témakörben. Mindenekelőtt a zentai kollégák mutattak komoly érdeklődést a kettő szolgáltatás szervezeti felépítése működése iránt, ugyanis új levéltár épül számukra, amelynek szolgáltatásai kialakítása során a külföldi tapasztalatokat is hasznosítani szeretnék.

A hazai levéltárak viszonylag későn (Budapest Főváros Levéltára 2012-től) kezdtek részt venni az alap- és középfokú oktatásban, néhány éve azonban kreatív, interdiszciplinaritásra és társadalmi kérdésekre nyitott levéltárosok – egymástól függetlenül szerveződve – számos érdekes és értékes programot nyújtanak az általános és középiskolás korú diákoknak. Az egyes témákban kidolgozott segédanyagot mutatták be a kollégák a kiscsoportos foglalkozások keretében (többek között a Szépirodalom és valóság – A kötelező olvasmányok világa.; Honnan jöttünk, mit hoztunk magunkkal? Kulcs családom történetének kutatásához). Öröndetes módon azóta már kaptunk visszajelzést kollégáktól, hogy már több ötletet alkalmaznak az otthoni munkájukban is.

A harmadik nagy témakör Budapest Főváros Levéltára nemzetközi projektje köré csoportosult. Az Európai Unió 2014-től 2020-ig tartó időszakra hirdette meg a Kreatív Európa: az európai kulturális és alkotói (művészeti) szektorának támogatási programját, amelynek célja, – ahogy azt a program elnevezése is mutatja – az, hogy az európai polgárok alkotó, kreatív módon vegyenek részt Európa sorsának alakításában. E gondolat jegyében a co:op projekt fő célkitűzése a nagyközönség és a levéltárosi szakma közötti aktív alkotói kapcsolat kialakítása. E támogatási programon belül pályázott 2014 márciusában Budapest Főváros Levéltára 11 ország 16 intézményével együtt a CO:OP megnevezésű projekttel (befejezés: 2018. november 30.). A projektben nyolc workpackage (munkacsomag) köré csoportosulnak a feladatok. Budapest Főváros Levéltára a Topotheque munkacsomag koordinációját végzi. A workpackage a személyes iratok, gyűjtemények, családi hagyatékok megőrzésének jelentőségére kívánja felhívni a figyelmet. Erre szolgál a Topotheque (www.topotheque.eu) elnevezésű informatikai platform, amely hozzáférhetőséget biztosít egy adott közösség múltjára vonatkozó személyes dokumentumaihoz, magánkézben őrzött forrásaihoz. Ennek a felületnek a bemutatása történt meg workshop keretében. Az internetes felület igen nagy érdeklődést váltott ki. Ismertettük azokat a feltételeket is, amelyek alapján lehet csatlakozni a topotékához. Sajnos, a projekten kívül csatlakozók számára költségekkel jár a részvétel, kérdéses, hogy tudják-e vállalni a közösségek ezeket az anyagi terheket. A projekt egyes elemeit bemutatva hangsúlyoztuk a kollégáknak, hogy közösen, több ország közgyűjteményeivel összefogva nagyobb eséllyel lehet egy sikeres pályázatot benyújtani, megnyerni és lebonyolítani.

Az állományvédelmi területen dolgozó kollégák számára ebben az évben sem maradhatott el a gyakorlat a restaurátor műhelybe, ahol kicserélhették tapasztalataikat a levéltárunk kollégáival, illetve új eljárásokat ismerhettek meg.

Miután többen első alkalommal jártak a levéltárunkban, sőt a „régiek” közül is voltak többen, akik még nem vettek részt levéltári sétán, ezért nekik külön szerveztünk vezetést, amelynek során az egész épületet bejártuk.

A képzésen résztvevő kollégák számára ebben az évben Hadtörténelmi Intézet és Múzeumba és a Hadtörténelmi Levéltárba rendeztünk látogatást. Az állandó kiállítás 1848/49-es részén dr. Hermann Róbert tartott egy nagyon élvezetes vezetést. A levéltárban dr. Bonhardt Attila igazgató fogadott minket, aki röviden bemutatta a levéltárat és bepillanthattunk a raktárakba is.

A résztvevők ebben az évben is kitöltötték az elégedettségi kérdőíveket. A kérdőívekre adott válaszok alapján a kollégák mindannyian elégedettségüket fejezték ki a szervezéssel, a képzés tematikájával kapcsolatosan, és egyhangúan kifejezték reményüket a továbbképzés folytatására, jelezve a jövő évi program vonatkozó javaslataikat is.

A továbbképzéssel a Kárpát-medencében található, magyar vonatkozású iratanyag megőrzéséhez, feltárásához kívántunk hozzájárulni azzal, hogy közvetítettük a határon túli és egyházi levéltáros kollégák felé azon új, innovatív lehetőségeket, amelyekkel intézményünk találkozik a nemzetközi együttműködések során. Fontosnak tartjuk, hogy az a tudásbázis, amellyel Budapest Főváros Levéltára rendelkezik, ne csupán az intézmény falai között legyen ismert, hanem hasznosítani tudja minden határokon belül és határokon túl élő és dolgozó levéltáros.

A továbbképzés mind szakmai, mind pedig a levéltárközi kapcsolatok szempontjából sikeresnek tekinthető, lehetőséget adott nemcsak új ismeretek szerzésére, hanem a hét országból érkezett levéltári kollégák közötti kapcsolatok erősítésére is.

A képzésen részt vett kollégák névsora

Belyus Beáta	Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára
Bélfenyéri Tamás	Gyulafehérvári Hittudományi Főiskola Levéltára és Könyvtára
Béres-Muszka Ibolya	MUE Magyarországi Egyházkerület, Dr. Szent-Iványi Sándor Unitárius Gyűjtemény
Dejan Mrkić	Szabadkai Történelmi Levéltár
Farkas Zsolt	Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára
ifj. Fodor István	Történelmi Levéltár, Zenta
Gajda Szilvia	Történelmi Levéltár, Zenta
Garas Norbert	Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára
Geréb Ibolya	Gyulafehérvári Érsekség Levéltára
Jakab Klára	Baranyai Református Egyházmegye Levéltára
Jeremkina Klára	Kárpátaljai Állami Levéltár
Jukić Zita	Eszéki Állami Levéltár
Kartag Sarolta	Vajdasági Levéltár, Újvidék
Kovács Teofil	Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár
Kutassy Ilona	Kárpátaljai Állami Levéltár
Stevan Mačković	Történelmi Levéltár, Szabadka
Majchrics Tiborné	Görögkatolikus Püspöki Levéltár, Debrecen
Nagy Emőke	Kolozsvári esperesi hivatal
Ondrejsík Tamás	Bocatus János Közkönyvtár, Kassa
Ősz Sándor Előd	Református Egyházi Levéltár, Kolozsvár
Szabó Viktor	Kassai Állami Tudományos Könyvtár
Szaplonczay Miklósné	Szeged-Csanádi Egyházmegyei Levéltár
Szűgyi Ferenc	Történelmi Levéltár, Zenta
Tobak Csaba	Fradi Múzeum
Tóth Levente	Erdélyi Református Egyházkerület Központi Gyűjtőlevéltára
Vajda Anita	Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány, Kolozsvár
Varga Katalin	Kárpátaljai Állami Levéltár
Vass Csongor	Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség – Főegyházmegyei Levéltár
Vincze József	Fradi Múzeum

ÖSSZESÍTETT PROGRAM

2017. október 17.

- 08:30–10:00 Reggeli (Globe étterem)
10:45–11:30 Regisztráció
11:30–12:00 Ünnepeles megnyitó (Gárdonyi Albert terem)
12:00–13:00 Ebéd (Globe étterem)
13:00–14:45 PR és levéltár (konzultáció) (Gárdonyi Albert terem)
14:45–15:45 Szállás elfoglalása (Premium Apartmanház)
16:15–17:30 1. A Fradi Múzeum és az FTC stadion megtekintése
2. A BFL épületének bejárása
18:00–19:00 Futballmérkőzés (Népligeti edzőközpont)
20:00–21:00 Vacsora

2017. október 18.

- 08:30–09:30 Reggeli (Globe étterem)
10:00–12:00 1. Levéltár-pedagógia (konzultáció) (III. emeleti oktatóterem)
2. Állományvédelmi alapismeretek (Restaurátor műhely, C épület 417.)
3. A BFL épületének bejárása
4. Kutató- és ügyfélszolgálati kérdések (V. emeleti tárgyaló)
12:00–13:30 Ebéd (Globe étterem)
13:30–14:10 Utazás a Hadtörténelmi Intézet és Múzeumhoz és a Hadtörténelmi Levéltárhoz
14:10–15:45 Látogatás a Hadtörténelmi Intézet és Múzeumban és a Hadtörténelmi
Levéltárban
18:00–19:00 Vacsora (Gárdonyi Albert terem)

2017. október 19.

- 08:30–09:30 Reggeli (Globe étterem)
10:00–11:00 A CO:OP Projekt és a Topotéka (konzultáció) (Gárdonyi Albert terem)
11:00–11:30 Elégedettségi kérdőívek kitöltése
11:30–12:00 A rendezvény zárása (Gárdonyi Albert terem)
12:00–13:00 Ebéd (Globe étterem)

A továbbképzés során készített felvételek

A továbbképzésről készült beszámoló és fotók megtekinthetők Budapest Főváros Levéltára honlapján, a Magyar Levéltári Portálon valamint a közös közgyűjteményi portálon:

<http://bfl.archivportal.hu/statikus/palyazati-beszamolok>

<http://mlp.archivportal.hu/hu/leveltarosoknak/palyazati-beszamolok/>

<http://hungaricana.hu/hu/nka-palyazati-beszamolok/>

Budapest, 2017. december 7.

Fazekasné dr. Toma Katalin

Fazekasné dr. Toma Katalin
intézményi titkár

	NÉV	INTÉZMÉNY	ALÁÍRÁS
1	Belyus Beáta	Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség Levéltára	Belyus Beáta
2	Bélfenyéri Tamás	Gyulafehérvári Hittudományi Főiskola levéltára és könyvtára	Bélfenyéri Tamás
3	Béres-Muszka Ibolya	Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete, Levéltár	Béres-Muszka Ibolya
4	Dejan Mrkić	Szabadkai Történelmi Levéltár	Dejan Mrkić
5	Farkas Zsolt	Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára	Farkas Zsolt
6	Fodor István	Történelmi Levéltár, Zenta	Fodor István
7	Gajda Szilvia	Történelmi Levéltár, Zenta	Gajda Szilvia
8	Garas Norbert	Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltára	Garas Norbert
9	Geréb Ibolya	Gyulafehérvári Érsekség Levéltára-Székelyudvarhelyi Levéltár	Geréb Ibolya
10	Jakab Klára	Baranyai Református Egyházmegye Levéltár	Jakab Klára
11	Jeremkina Mária	Kárpátaljai Állami Levéltár	Jeremkina Mária
12	Jukić Zita	Eszéki Állami Levéltár	Jukić Zita
13	Kartag Sarolta	Vajdasági Levéltár	Kartag Sarolta
14	Kovács Teofil	Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár	Kovács Teofil
15	Kutassy Ilona	Kárpátaljai Állami Levéltár	Kutassy Ilona
16	Mackovic Stevan	Szabadkai Történelmi Levéltár	Mackovic Stevan
17	Majchrics Tiborné (Ujteleki Zsuzsanna)	Görögkatolikus Püspöki Levéltár, Nyíregyháza	Majchrics Tiborné
18	Nagy Emőke	Kolozsvári Esperesi Hivatal	Nagy Emőke
19	Ondrejsík Tamás	Kassai Bocatius János Könyvtár	Ondrejsík Tamás
20	Ősz Sándor Előd	Református Egyházi Levéltár, Kolozsvár	Ősz Sándor Előd

21	Szabó Viktor	Kassai Állami Tudományos Könyvtár	<i>[Signature]</i>
22	Szaplonczay Miklósné	Szeged-Csanádi Egyházmegyei Levéltár	<i>Szaplonczay Miklósné!</i>
23	Szűgyi Ferenc	Történelmi Levéltár, Zenta	<i>[Signature]</i>
24	Tobak Csaba	Fradi Múzeum	<i>Tobak</i>
25	Tóth Levente	Erdélyi Református Egyházkerület Központi Gyűjtőlevéltára	<i>[Signature]</i>
26	Vajda Anita	Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány, Kolozsvár	<i>[Signature]</i>
27	Varga Katalin	Kárpátaljai Állami Levéltár	<i>[Signature]</i>
28	Vass Csongor	Gyulafehérvári Érseki Levéltár	<i>[Signature]</i>
29	Veres Anna Mária	Ráday Levéltár	
30	Vincze József	Fradi Múzeum	<i>Vincze József</i>